

DIVAS DERĪBAS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Gal. 4:21-31; 1. Moz. 1:28; 2:2, 3; 3:15; 15:1-6; 2. Moz. 6:2-8; 19:3-6.

ATMIŅAS PANTS:

„Taču Debesu Jeruzāleme ir brīva, viņa ir mūsu māte.” (Gal. 4:26)

Ristieši, kas noliedz Vecās Derības autoritāti, bieži baušļu došanā pie Sinaja saskata pretrunas ar evaņģēliju. Viņi secina, ka uz Sinaja dotā derība aino laikmetu cilvēces vēsturē, kad glābšana bija balstīta uz paklausību likumam. Bet, tā kā cilvēkiem neizdevās dzīvot saskaņā ar bauslības prasībām, Dievs, kā viņi saka, ieviesa jaunu derību, žēlastības derību caur Jēzus Kristus nopelnu. Tāda arī ir viņu izpratne par divām derībām: veco, kas balstīta uz likumu, un jauno, kas balstīta uz žēlastību.

Lai cik izplatīts būtu šis uzskats, tas ir nepareizs. Glābšana nekad nav nākusi no paklausības likumam – Vecās Derības jūdaisms jau no paša sākuma bija žēlastības reliģija. Burta kalpība, ar ko Pāvils saskārās Galatijā, bija nepareiza izpratne ne tikai par kristietību, bet par visu Veco Derību. Abas derības nenodala laiks; tās atspoguļo cilvēku attieksmi. Tie ir divi atšķirīgi veidi, kā cilvēki cenšas saskaņoties ar Dievu, aizvedot atpakaļ laikā līdz pat Kainam un Ābelam. Veco derību aino tie, kas līdzīgi Kainam kļūdaini pašjāvās paši uz savu paklausību kā uz līdzekli, lai patiktu Dievam. Turpretī jauno derību aino to cilvēku pieredze, kas līdzīgi Ābelam pilnībā pašjāvās uz Dieva žēlastību darīt visu, ko Viņš bija apsolījis.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles studijām 2. septembrī.

Pamatizpratne par derībām

Daudzi uzskata Pāvila Israēla vēstures skaidrojumu Gal. 4:21-31 kā visgrūtāko posmu šajā vēstulē. Tas ir tāpēc, ka šis ir augstas sarežģītības pakāpes arguments, kas prasa plašas Vecās Derības personu un notikumu pārzināšanu. Pirmais solis, kas jāveic, lai saprastu šo Bībeles daļu, ir jāiegūst pamatizpratne par Vecās Derības konceptu, kas ir Pāvila argumenta centrā: konceptu par derību.

Ebreju vārds, kas tulkots kā „derība”, ir „berit”. Vecajā Derībā tas lietots gandrīz 300 reižu un attiecas uz saistošu līgumu vai vienošanos. Tūkstošiem gadu derībām bija būtiska loma attiecību regulēšanā starp cilvēkiem un tautām visos senajos Tuvajos Austrumos. Derībās bieži bija ietverta dzīvnieku kaušana kā daļa no derības noslēgšanas (burtiski „nogriešanas”). Dzīvnieku nogalināšana simbolizēja, kas notiks ar to pusi, kas neievēros savus derības solījumus un pienākumus.

„No Ādama līdz Jēzum Dievs ir izturējies pret cilvēci ar veselu derības apsolījumu sēriju, kas vērsta uz Pestītāju un kas sasniedz kulmināciju Dāvida derībā (1. Moz. 12:2, 3; 2. Sam. 7:12-17; Jes. 11). Israēlam atrodoties Bābeles gūstā, Dievs apsolīja vēl ietekmīgāku „jauno derību” (Jer. 31:31-34) saistībā ar Dāvida cilts Mesijas nākšanu (Ec. 36:26-28; 37:22-28).” (Hanss K. LaRondelle, „Mūsu Radītājs – Pestītājs” („Our Creator Redeemer” Berrien Springs, Mich.: Andrews University Press, 2005), 4. lpp.)

Kas bija pamatā Dieva sākotnējai derībai ar Ādamu Ēdenes dārzā pirms grēkā krišanas? 1. Moz. 1:28; 2:2, 3, 15-17. _____

Lai gan laulība, fizisks darbs un sabats bija daļa no radīšanas derības nolikuma, tās galvenais punkts bija Dieva pavēle neēst aizliegto augli. Šīs derības pamats bija „paklausī un dzīvo!”. Dabā, kas bija radīta saskaņā ar Dievu, Kungs neprasīja neiespējamo. Paklausība bija cilvēka dabīgā tieksme. Tomēr Ādams un Ieva izvēlējās darīt to, kas nebija dabīgs, un ar šo rīcību viņi ne tikai pārrāva šo radīšanas derību, bet arī padarīja to neiespējamo cilvēkiem, kas bija grēka samaitāti. Dievam bija jāatrod veids, kā atjaunot attiecības, kuras Ādams un Ieva bija zaudējuši. Viņš to paveica, nekavējoties radot žēlastības derību, balstītu uz apsolījumu par Glābēju. (1. Moz. 3:15).

Izlasi 1. Moz. 3:15, pirmo evaņģēlija apsolījumu Bībelē. Kur šajā pantā tu redzi norādi uz cerību, kas mums ir Kristū? _____

Derība ar Ābrahāmu

Kādus derības apsolījumus Dievs izteica Ābramam 1. Moz. 12:1-5? Kāda bija Ābrama atbilde? _____

Dieva sākotnējie apsolījumi Ābramam veido vienu no spēcīgākajām daļām Vecajā Derībā. Visi šie panti ir par Dieva žēlastību. Tas ir Dievs, nevis Ābrams, kurš dod solījumus. Ābrams nebija paveicis neko, lai iegūtu Dieva labvēlību. Šeit arī nav nekādu norāžu, kas liktu domāt, ka Dievs un Ābrams kaut kādā veidā strādāja kopā, lai noslēgtu šo vienošanos. Visu apsola Dievs. Turpretī Ābrams tiek aicināts parādīt ticību Dieva apsolījumu drošībai, nevis kaut kādai vispārīgai „ticībai”, bet ticībai, kas atklājas savas plašās ģimenes atstāšanā (75 gadu vecumā!), dodoties uz Dieva apsolīto zemi.

„Ar „svētībām”, kas tika izteiktas Ābramam un caur viņu visai cilvēcei, Radītājs no jauna atklāja Savu mērķi glābt. Viņš bija „svētījis” Ādamu un Ievu Paradīzē (1. Moz. 1:28; 5:2) un tad „svētīja Noa un viņa dēlus” pēc plūdiem (9:1). Šādi Dievs paskaidroja Savu sākotnējo apsolījumu par Pestītāju, kurš atpestīs cilvēci, iznīcinās ļaunumu un atjaunos Paradīzi (1. Moz. 3:15). Dievs apstiprināja apsolījumu ar Savu universālo misiju svētīt „visus cilvēkus.” (Hanss K. LaRondelle „Mūsu Radītājs – Pestītājs”, 22., 23. lpp.)

Kādus jautājumus par Dieva apsolījumu Ābrams uzdeva pēc tam, kad desmit gadus bija gaidījis apsolītā dēla piedzimšanu? 1. Moz. 15:1-6. _____

Bieži ir viegli slavināt Ābramu kā ticības vīru, kurš nekad nav uzdevis nevienu jautājumu un nekad nav šaubījies. Tomēr Raksti zīmē citādu ainu. Ābrams ticēja, bet šajā ceļā viņam bija arī jautājumi. Viņa ticība bija augoša ticība. Lidzīgi tēvam Marka 9:24 Ābrams pamatā teica Dievam 1. Moz. 15:8: „Es ticu, palīdzi manai neticībai.” Atbildot Dievs žēlsirdīgi deva garantiju Viņa apsolījuma drošībai, noslēdzot derības attiecības ar viņu (1. Moz. 15:7-18). Šo apsolījumu tik pārsteidzošu padara nevis fakts, ka Dievs ieiet derības attiecībās ar Ābrahāmu, bet gan tas, cik zemu Dievs ir gatavs noliekties, lai to izdarītu. Atšķirībā no citiem seno Tuvo Austrumu valdniekiem, kas izvairījās no domas par apsolījumu došanu saviem kalpiem, Dievs ne tikai deva Savu vārdu, bet, simboliski iemiesojoties nokautajos dzīvniekos, Viņš uz spēles lika Savu dzīvību. Protams, Jēzus atdeva Savu dzīvību Golgātā, lai Viņa apsolījums kļūtu par realitāti.

Nosauc dažas jomas, kurās tev jādzīvo ticībā un jānotic tam, kas liekas neiespējams! Kā tu vari iemācīties turēties pie tā, lai kas arī notiktu? _____

Ābrahāms, Sāra un Hagara

Kāpēc Pāvils tik nicinoši izturas pret starpgadījumu ar Hagaru? (Gal. 4:21-31, 1. Moz. 16) Kādu svarīgu punktu glābšanas jautājumā Pāvils izceļ, izmantojot šo stāstu no Vecās Derības? _____

Hagaras loma 1. Mozus grāmatas stāstā ir tieši saistīta ar Ābrama neveiksmi ticēt Dieva apsolījumiem. Kā ēģiptiešu verdzene Ābrama saimē Hagara visdrīzāk bija nonākusi Ābrama īpašumā kā viena no daudzajām dāvanām, ko faraons viņam bija devis, maksājot par Sāru notikumā, kur pirmoreiz parādās Ābrama neticība Dieva apsolījumiem (1. Moz. 12:11-16).

Pēc tam, kad Ābrams un Sāra desmit gadus bija gaidījuši apsolītā dēla piedzimšanu, viņi vēl joprojām bija bez bērniem. Nonākusi pie secinājuma, ka Dievam ir nepieciešama viņu palīdzība, Sāra deva Ābramam Hagaru kā blakus-sievu. Lai gan mums tas izklausās dīvaini, Sāras plāns bija diezgan atjautīgs. Saskaņā ar senām tradīcijām sieviete verdzene varēja likumīgi kalpot kā māte aizvietotāja savai neauglīgajai kundzei. Tādējādi Sāra jebkuru bērnu, kurš bija piedzimis no viņas vīra un Hagaras, varēja uzskatīt par savu. Lai gan viņas plāns tiešām izdevās, tas nebija Dieva apsolītais bērns.

Šis stāsts mums ir spēcīgs piemērs tam, kā, saskaroties ar biedējošiem apstākļiem, pat tik lieli Dieva vīri var zaudēt ticību. Ābrahāms 1. Moz. 17:18, 19 lūdzās, lai Dievs pieņem Ismaēlu kā viņa mantinieku. Kungs, protams, noraidīja šo piedāvājumu. Vienīgais „brīnumainais” elements Ismaēla dzimšanā bija Sāras labprātība dalīties savā vīrā ar citu sievieti! Faktā, ka šai sievietei piedzima bērns, nebija nekā sevišķa, tas bija bērns, kas dzimis „pēc miesas”. Ja Ābrahāms būtu uzticējies Dieva apsolītajam, nevis ļāvis apstākļiem uzvarēt šo uzticību, nekas tamlīdzīgs nebūtu noticis, aiztaupot daudz sāpju.

Kādi bija apstākļi, kad dzima Īzaks – salīdzinājumā ar Ismaēla dzimšanu? 1. Moz. 17:15-19; 18:10-13; Ebr. 11:11, 12. Kāpēc šie apstākļi prasīja no Ābrahāma un Sāras tik lielu ticību? _____

Kā tavs ticības trūkums Dieva apsolījumiem ir radījis sāpes? Kā tu vari mācīties no šīm kļūdām un turēt Dievu pie vārda par spīti visam? Kādus lēmumus tu vari pieņemt, kas varētu stiprināt tavu spēju uzticēties Dieva apsolījumiem? _____

Hagara un Sinaja kalns (Gal. 4:21-31)

Kāda veida derības attiecības Dievs gribēja nodibināt ar Saviem ļaudīm pie Sinaja? Ko līdzīgu tu šeit saskati ar Dieva apsolījumiem Ābrahāmam? 2. Moz. 6:2-8, 19:3-6, 5. Moz. 32:10-12. _____

Dievs vēlējās ar Israēla bērniem pie Sinaja ieiet tādās pašās derības attiecībās, kādas Viņš bija noslēdzis ar Ābrahāmu. Patiesībā Dieva vārdiem Ābrahāmam 1. Moz. 12:1-3 ir daudz kas līdzīgs tam, ko Viņš teica Mozum 2. Moz. 19. Abos gadījumos Dievs uzsver, ko Viņš darīs Savu ļaužu labā. Viņš nelūdz, lai israēlieši apsola darīt visu, lai nopelnītu Viņa svētības, tā vietā viņiem ir jāpaklausa, atbildot uz šīm svētībām. Ebreju vārds, kas tulkots kā „uzklausīt” un „turēt” (2. Moz. 19:5), burtiski nozīmē „dzirdēt”. Dieva vārdi neietver taisnošanu ar darbiem. Tieši pretēji, Viņš gribēja, lai Israēlam būtu tāda pati ticība, kāda raksturoja Ābrahāma atbildi uz Viņa apsolījumiem (vismaz pārsvarā!).

Ja jau derības attiecības, ko Dievs piedāvāja Israēlam pie Sinaja, bija līdzīgas tām, ko Viņš bija devis Ābrahāmam, kāpēc Pāvils Sinaja kalnu salīdzina ar negatīvo piedzīvojumu ar Hagaru? 2. Moz. 19:7-25, Ebr.8:6, 7. _____

Derībai pie Sinaja bija nolūks norādīt uz cilvēka grēcīgumu un Dieva bagātīgās žēlastības dziedināšanu, kas simboliski atklājās svētnīcas kalpošanā. Problēma pie Sinaja nebija no Dieva puses, bet gan drīzāk tā bija ļaužu kļūdainajos solījumos (Ebr. 8:6). Tā vietā, lai atbildētu uz Dieva apsolījumiem pazemībā un ticībā, Israēls atbildēja pašpārliecināti: „Visu, ko tas Kungs ir teicis, mēs darīsim.” (2. Moz. 19:8) Pēc vairāk nekā 400 Ēģiptē vergu kārtā nodzīvotiem gadiem viņiem nebija īstas izpratnes par Dieva varenību, ne arī par to, cik grēcīgi ir viņi paši. Tieši tāpat kā Ābrahāms un Sāra centās palīdzēt Dievam piepildīt Viņa apsolījumus, tā arī Israēls mēģināja pārtaisīt Dieva žēlastības derību par darbu derību. Hagara simbolizē Sinaju tāpēc, ka abi mēģina parādīt cilvēka centienus glābties ar darbiem.

Pāvils nesaka, ka pie Sinaja dotais likums būtu ļauns vai likvidējams. Viņš ir nobažījies, ka galatieši burtiski pārprot bauslību. „Tā vietā, lai kalpotu viņiem kā apliecinājums viņu pašu nespējai iegūt Dieva labvēlību, ievērojot likumus, bauslība veicināja viņos dziļi iesakņotu apņemšanos būt atkarīgiem no saviem personīgajiem resursiem, lai panāktu Dieva labvēlību. Tādējādi bauslība nekalpoja žēlastības nolūkos, lai vestu jūdus pie Kristus. Tā vietā tā novērsa viņus no Kristus.” (O. Palmer Robertsons „Derību Kristus” (The Christ of the Covenants, Phillipsburg, N. J.: Presbyterian and Reformed Publishing Co., 1980), 181. lpp.)

Ismaēls un Īzāks mūsdienās

Pāvila kodolīgais Israēla vēstures apraksts bija domāts, lai atbildētu uz viņa pretinieku argumentiem, ka viņi ir īstie Ābrahāma pēcnācēji un ka Jeruzāleme – jūdu kristietības un bauslības centrs – ir viņu māte. Pagāni, viņi teica, ir ārpus likuma; ja viņi grib kļūt par patiesiem Kristus sekotājiem, viņiem vispirms ir jākjūst par Ābrahāma bērniem, pakļaujoties apgraizīšanas likumam.

Patiesība, Pāvils saka, ir gluži pretēja. Šie burta kalpi nav Ābrahāma dēli, bet ir ārļaulības bērni, līdzīgi kā Ismaēls. Uzticoties apgraizīšanai, viņi paļaujas uz „miesu”, tā kā Sāra izdarīja ar Hagaru un israēlieši ar Dieva likumu pie Sinaja. Pagānu ticīgie tomēr bija Ābrahāma dēli nevis dabīgā ceļā, bet – līdzīgi Īzākam – pārdabiskā veidā. „Līdzīgi Īzākam viņi bija Ābrahāmam dotā apsolījuma papildījums. Viņu piedzimšana brīvībā līdzīgi Īzākam bija dievišķās žēlastības darbs; līdzīgi Īzākam viņi piederēja apsolījuma derību līnijai.” (Džeimss D. G. Dans „Vēstule galatiešiem” („The Epistel to the Galatians”, London: Hendrickson Publishers, 1993), 256. lpp.)

*Ar ko īstajiem Ābrahāma pēcnācējiem nāksies sastapties šajā pasaulē?
Gal. 4:28-31, 1. Moz. 21:8-12.*_____

Būt apsolījuma bērnam Īzākam nozīmēja ne tikai svētības, bet arī pretestību un vajāšanas. Attiecībā uz vajāšanām Pāvilam prātā nāk 1. Moz. 21:8-10 aprakstītā ceremonija, kur Īzāks tiek pagodināts un šķiet, ka Ismaēls par viņu ņirgājas. Ebreju vārds 1. Moz. 21:9 burtiski nozīmē „smieties”, bet Sāras reakcija liek domāt, ka Ismaēls zobojās un izsmēja Īzāku.

Lai gan Ismaēla uzvedība mūsdienās var nelikties nekas īpašs, tā atklāja dziļāku sacelšanos, kas saistīta ar situāciju, kad uz spēles tiek liktas ģimenes pirmdzimtā tiesības. Daudzi valdnieki senatnē mēģināja nostiprināt savas pozīcijas, atbrīvojoties no potenciālajiem sāncensiem, tai skaitā no brāļiem un māsām (Soģu 9:1-6). Lai gan Īzāks saskārās ar pretestību, viņš baudīja arī visas mīlestības, aizsardzības un labvēlības privilēģijas, kas viņam nāca līdz kā sava tēva mantiniekam.

Kā Īzāka garīgajiem pēctečiem mums nevajadzētu būt pārsteigtiem, ja ciešam grūtības un pretestību, pat draudzes ģimenē.

*Kā tu esi piedzīvojis vajāšanas, pat no tiem, kas ticības dēļ tev stāv vistuvāk?
Uzdod sev arī šo grūto jautājumu: vai tu esi bijis vainīgs citu vajāšanā viņu ticības dēļ? Padomā par to.*_____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi E. Vaitas grāmatā „Sentēvi un pravieši” nodaļu „Bauslība un derības” 363.–373. lpp. „Bet kāpēc gan tika slēgta vēl cita derība pie Sinaja, ja atpestīšanas apsolījums bija ietverts jau derībā ar Ābrahāmu? Verdzībā ļaudis lielā mērā bija pazaudējuši izpratni par Dievu un ar Ābrahāmu slēgtās derības principiem. (..)

Dievs viņus noveda pie Sinaja; Viņš tiem atklāja savu godību. Viņš deva savu bauslību ar lielu svētību apsolījumiem, ja tie ievēros nosacījumu: “Ja jūs uzklausīsiet Manu balsi un turēsiet Manu derību, (..) tad jūs būsit Man par priesteru un ķēniņu valsti un par svētu tautu!” Dievs viņus noveda pie Sinaja; Viņš tiem atklāja savu godību. Viņš deva savu bauslību ar lielu svētību apsolījumiem, ja tie ievēros nosacījumu: “Ja jūs uzklausīsiet Manu balsi un turēsiet Manu derību, (..) tad jūs būsit Man par priesteru un ķēniņu valsti un par svētu tautu! (..)” (2. Moz. 19:5,6) Ļaudis neizprata savas sirds grēcīgumu un to, ka bez Kristus nav iespējams ievērot Dieva likumus, tādēļ labprāt slēdza šo derību ar Dievu. (..) Tomēr pagāja tikai nedaudzas nedēļas, līdz tie jau lauza savu derību ar Dievu un metās zemē, lai pielūgtu cilvēka rokām darinātu elka tēlu. Tagad tie vairs nevarēja cerēt uz Dieva labvēlību derībā, kuru bija lauзуši, tādēļ, redzot savu grēcīgumu un vajadzību pēc piedošanas, tie tika vadīti izjust, cik nepieciešams ir Pestītājs, kas bija ietverts derībā ar Ābrahāmu un uz kuru norādīja upuru pienešana. Tā ticībā un mīlestībā tie tika savienoti ar Dievu kā ar Atsvabinātāju no grēka jūga un līdz ar to bija sagatavoti pareizi novērtēt jaunās derības svētības.” (E. Vaita „Sentēvi un pravieši”, 371., 372. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Vai tava staigāšana ar Dievu ir vairāk pēc „vecās derības” vai pēc „jaunās derības”? Kā tu vari noteikt atšķirību?

2. Kādi jautājumi jūsu vietējās draudzes iekšienē rada spriedzi visā miesā? Kā tos varētu atrisināt? Lai gan tu varbūt uzskati sevi par „vajāšanu” upuri, kā tu vari pārliecināties, ka pats neesi tas, kurš vajā? Kur šeit ir smalkā robeža? (Skat. arī Mat. 18:15-17.)

3. Cik reizes tu esi Kungam apsolījis nedarīt to vai šo vai darīt tikai to un to? Kā šis skumjais fakts palīdz tev saprast žēlastības nozīmi?

KOPSAVILKUMS:

Hagaras, Ismaēla un Israēla bērnu stāsts pie Sinaja ilustrē, cik mulķīgi ir pajauties uz savām pūlēm panākt to, ko Dievs ir apsolījis. Šī paštaisnības metode ir attiecināma uz veco derību. Jaunā derība, kas pirmo reizi tika noslēgta ar Ādamu un Ievu pēc grēkā krišanas, tad atjaunota ar Ābrahāmu un beigās piepildīta Kristū, ir mūžīgā žēlastības derība.